

Начало>Предприемане на съдебни действия>Къде и как>Как да заведете дело в съда?

Как да заведете дело в съда?

Латвия

1 Необходимо ли е да се обърне към съда или има друга алтернатива?

В Латвия всяко лице може да се обърне към съда или, ако страните са постигнали взаимно съгласие и са сключили арбитражно споразумение към арбитражен съд (освен за някои спорове, които не подлежат на арбитраж).

2 Има ли срок за завеждане на дело?

Сроковете за предявяване на искове пред съда се различават в зависимост от конкретния случай. За изясняване на въпросите относно сроковете е необходима консултация с адвокат или обществена информационна агенция.

В [гражданското право](#) са определени различни общи срокове. Сроковете зависят от предмета на иска и от обстоятелствата по него, и следва да се определят на база конкретен случай, като се вземе предвид следното:

Семейно право

Исковите, произтичащи от обещание за женитба, трябва да бъдат предявени в срок до една година, считано от деня на отменяне на годежа или когато една от страните се откаже от него или, ако годеницата е бременна, от деня, в който се роди детето, ако към дадения момент годежът вече е бил отменен или страната се е отказала от него.

Исковите, произтичащи от имуществени отношения между съпрузи, трябва да бъдат предявени в срок до една година, що се отнася до сделка, сключена от другия съпруг.

Съпругът на майката на дете може да оспори презумпцията за бащинство в срок до две години, считано от деня, в който открие, че детето не е негово. Майката на дете има същото право да оспори презумпцията за бащинство. Самото дете може да оспори презумпцията за бащинство в срок до две години след навършване на пълнолетие.

Исковите по признаване на бащинство, трябва да бъдат предявени в срок до две години от момента, в който страната узнае за обстоятелствата, които изключват бащинството, или в който детето навърши пълнолетие, ако искът е предявен от самото дете.

Исковите, произтичащи от отношения между настойник и ненавършило пълнолетие лице, трябва да бъдат предявени в срок до една година от навършване на пълнолетие от съответното лице или от възникването на други обстоятелства, които са предвидени в закона.

Имуществено право

Исковите за посегателство върху собствеността или лишаване от собственост трябва да бъдат предявени в срок до една година, считано от момента, в който страната узнае за посегателството или лишаването.

Исковите срещу лице, което е във владение на дадена собственост и което може да я придобие по правото на давност, трябва да бъдат предявени в срок до 10 години, считано от момента, в който другата страна узнае за владението.

Исковите, които са предявени от новия собственик и произтичат от подобрения в резултат на естествени процеси, трябва да бъдат предявени в срок до две години.

Закон за задълженията

Правата по Закона за задълженията се погасяват по давност, ако титулярят на правото не го упражни в указания от закона срок.

Исковите, произтичащи от права по Закона за задълженията, за които в закона не е предвиден по-кратък срок, трябва да бъдат предявени в срок до 10 години. Всички такива права, за които в закона не е предвиден по-кратък срок, се погасяват по давност, ако титулярят на правото не ги упражни в срок до 10 години, освен някои права, които не могат да бъдат ограничавани с давностен срок.

Правото да се иска унищожаване на договор за покупка поради прекомерна загуба се погасява по давност, ако искът не е предявен в срок до една година от сключването на договора.

Исковите в резултат на загуби поради изчерпване, изхвърляне или отпадане трябва да бъдат предявени в срок до една година.

Търговски дела

Исковите, произтичащи от търговска сделка, трябва да бъдат предявени в срок до три години, освен ако по закон е предвидена друга давност.

Исковите, произтичащи от договори за търговско представителство, трябва да бъдат предявени в срок до четири години, считано от края на календарната година, в която е възникнал искът.

Исковите срещу отделен търговец, произтичащи от осъществяването на неговата или нейната дейност, трябва да бъдат предявени в срок до три години след заличаването му или ѝ от търговския регистър, освен ако искът е обект на по-кратка давност.

Исковите, произтичащи от забрана, наложена на член на дружество, вследствие на която въпросният член не може да сключва сделки в същата стопанска сфера като дружеството или да бъде член с пълна отговорност в друго дружество, което осъществява дейност в същата стопанска сфера, без съгласието на останалите членове, трябва да бъдат предявени в срок до три месеца от деня, в който другите членове на дружеството са узнали за нарушението на забраната за конкуренция, но най-късно в срок до пет години, считано от момента на извършване на нарушението.

Исковите срещу член на дружество, произтичащи от задължения на дружеството, трябва да бъдат предявени в срок до три години, считано от деня на вписване на прекратяването на дружеството в регистъра, освен ако искът срещу дружеството е обект на по-кратка давност.

Исковите срещу основателите на дружество във връзка със задължения, поети от дружеството преди учредяването му, трябва да бъдат предявени в срок до три години, считано от датата на вписване на дружеството в търговския регистър.

Исковите срещу учредителите във връзка с определени загуби за дружеството и за трети страни, възникнали при учредяването на дружеството, трябва да бъдат предявени в срок до пет години, считано от деня на вписване на дружеството в търговския регистър. Този давностен срок важи също така за лицата, които са способствали за възникването на въпросните загуби.

Исковите, произтичащи от правата срещу дадено дружество на кредитора, който не може да удовлетвори вземанията си от дружеството и се обръща към задължените лица по закон (учредители, трети страни и т.н.), трябва да бъдат предявени в срок до пет години от деня на възникване на вземането.

Исковите, произтичащи от нарушаване на забрана за конкуренция, наложена на членовете на съвета на дадено дружество, трябва да бъдат предявени в срок до пет години от деня на нарушаването.

Исковете, произтичащи от загуби за дружеството, неговите членове или неговите кредитори, причинени по време на реорганизация на дружеството, трябва да бъдат предявени в срок до пет години, считано от деня на извършване на реорганизацията.

Искове срещу спедитор трябва да бъдат предявени в срок до три години.

Искове срещу спедитор по отношение на товар, освен ако спедиторът е действал недобросъвестно или е допуснал груба небрежност, както и искове срещу складодържател, освен ако складодържателят е действал недобросъвестно или е допуснал груба небрежност, трябва да бъдат предявени в срок до една година.

3 Трябва ли да се обърна към съда в тази държава членка?

Вж. фактологична справка „[Компетентност на съдилищата](#)“.

4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърна, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?

Вж. фактологична справка „[Компетентност на съдилищата — Латвия](#)“.

5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя искам си, като се има предвид естеството на казуса и цената на искам?

Вж. фактологична справка „[Компетентност на съдилищата — Латвия](#)“.

6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?

Исковата молба може да бъде представена от самия ищец или от упълномощено лице. Пълномощното може да бъде приложено към исковата молба. Не е задължително да се използва адвокат или друг консултант по правни въпроси.

7 Към кого точно да се обърна, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?

Исковата молба трябва да бъде подадена в компетентния първоинстанционен съд.

Исковата молба трябва да бъде подадена в деловодството (kapteļeja) на съда от ищеца или от упълномощено лице. Молби могат да се изпращат също така по пощата и трябва да бъдат адресирани до съответния съд.

Молбите се приемат в работно време от служител, назначен от председателя на съда — обикновено това е асистента на председателя на съда или служител от деловодството.

8 На какъв език мога да подам искам си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя искам си по факс или по електронна поща?

Според [Гражданския процесуален закон](#) (*Civilprocesa likums*) страните трябва да представят всички документи на чужд език с превод на официалния език — латвийски — заверен в съответствие с определените процедури. Лице, което е освободено от плащането на съдебни такси, не е необходимо да представя превод.

Съдът може да приеме някои процесуални действия на друг език, ако някоя от страните поиска това и всички страни са съгласни. Протоколите от заседанията и решенията на съда се изготвят на латвийски език.

Исковите се предявяват чрез представянето на писмена искова молба в съда. Исковата молба може да бъде подадена лично от ищеца или от упълномощено от ищеца лице и може да бъде изпратена по пощата, но не и по факс или електронна поща.

Следва да се добави, че документи, заверени със защитен електронен подпис, може да се използват за подаване на всякакви видове молби, освен ако в закона не е предвидена специална процедура за образуване на производство. Не се приемат електронни документи по отношение на някои видове договори, отнасящи се до недвижими имоти, семейни въпроси и наследяване, както и някои видове гаранционни договори.

9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?

Исковата молба трябва да бъде в писмен вид. За повечето искове няма точно определен формуляр. Използват се специални формуляри за искове с малък материален интерес (*maza apmēra prasības*, глава 30.3 от Гражданския процесуален закон), изпълнение на задължения по съдебно известие (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*, глава 50.1 от Закона), както и молби за временна защита срещу насилие (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*, глава 30.5 от Закона).

Когато няма точно определен формуляр, минималната информация и данни, които трябва да съдържа исковата молба, са определени в Гражданския процесуален закон. Според Гражданския процесуален закон в исковата молба трябва да бъде посочено следното:

посочване на съда, в който се подава исковата молба,

собствено и фамилно име, личен идентификационен номер и регистрирано местожителство или, ако няма такова, фактичното местожителство на ищеца; в случай на юридическо лице — наименование, номер на регистрация и седалище; ако ищецът е съгласен да комуникира със съда по електронен път или ако е включен сред лицата/субектите, изброени в член 56, параграф 2, алинея 3 от Гражданския процесуален закон, следва да се посочи и електронният адрес, а ако е регистриран в онлайн системата за кореспонденция със съда — референтният регистрационен номер.

Ищецът може да посочи така също друг адрес за кореспонденция със съда,

собствено име, фамилно име, личен идентификационен номер, регистрираното местожителство и евентуален деклариран допълнителен адрес на ответника или заинтересованата страна или, ако няма такъв, фактичното местожителство; за юридическо лице — наименование, номер на регистрация и седалището; Личен идентификационен номер или регистрационния номер на ответника се посочват, ако са известни,

собствено име, фамилно име, личен идентификационен номер и адрес за кореспонденция със съда на представителя на ищеца, ако искът е предявен от представител, или в случай на юридическо лице — наименование, номер на регистрация и седалището, ако представителят на ищеца, с регистрирано местожителство или адрес за кореспонденция в Латвия, се съгласи да комуникира със съда по електронен път, следва да бъде посочен и електронният адрес, а ако е регистриран в онлайн системата за кореспонденция със съда — референтният регистрационен номер.

Ако регистрираното местожителство или адресът за кореспонденция на представителя на ищеца е извън Латвия, се посочват също електронният адрес или референтният регистрационен номер в системата за кореспонденция със съда. Ако представителят на ищеца е адвокат, следва да се добави и електронният адрес на неговата колегия;

наименованието на кредитната институция и номера на сметката, на която трябва да бъдат платени сумите, подлежащи на възстановяване, и възстановяемите направени съдебни разноски;

предмет на искам,

размер на вземането, ако искът може да бъде изчислен в пари, като се посочва начина на изчисляване на събираната или оспорваната сума, фактите, на които ищецът основава своя иск, и доказателства в потвърждение на съответните факти,

закона, на който се основава искът,

всеки доклад от опит за медиация, направен преди да заведа дело в съда;

исканията на ищеца,

списък с документи, приложени към исковата молба,

датата, на която е изготвена исковата молба, и всякакви други сведения, които може да са от значение. Ищецът може да посочи своя телефонен номер, ако е съгласен да комуникира със съда по телефона.

Според Гражданския процесуален закон се изисква допълнителна информация за определени видове молби (например за развод) и за специални видове производства (например за допускане или прекратяване на осиновяване, защита на наследство и за настойничество).

Исковата молба трябва да бъде подписана от ищеца или неговия или нейния представител или от ищеца заедно с представителя, ако съдът изисква това, освен когато в закона е предвидено друго. Ако представителят ще действа от името на ищеца, към исковата молба трябва да бъде приложено пълномощно (*pilnvara*) или друг документ, удостоверяващ правото на представителя да осъществява делото.

Молбата трябва да бъде подадена в съда в толкова екземпляра, колкото са ответниците и трети страни по делото.

Както е предвидено в законодателството на Европейския съюз и в международните конвенции, молба за издръжка трябва да се подаде, като се използват формулярите, посочени в съответното законодателство, и може да бъде подадена или изпратена чрез латвийските централни органи, определени за целите на сътрудничеството.

Исковата молба трябва да бъде придружена също така от документи, които:

показват, че са платени държавните такси (*valsts nodevas*) и други съдебни разноски в съответствие с определенияте от закона процедури и в точните размери,

потвърждават, че са спазени процедурите за предварително извънсъдебно разглеждане на въпроса, когато законът изисква подобно разглеждане, удостоверяват фактите, на които се основава искът.

В [портала на латвийските съдилища](#) в рубрика Е-Pakalpojumi („електронни услуги“), [E-veidlapas](#) („електронни образци“) са публикувани редица образци на процедурни документи. Образците могат да бъдат свалени, попълнени и представени на хартиен носител.

10 Трябва ли да заплатя съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата молба?

Съдебните разноски трябва да бъдат платени преди подаване на исковата молба (държавна такса (*valsts nodeva*), такса за регистриране (*kancelejas nodeva*), както и разноските, свързани с разглеждане на делото (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)), което може да бъде извършено в банка. Когато съдът отсъди в полза на една от страните, той може да се произнесе изгубилата страна да заплати на спечелилата страна всички съдебни разноски, които последната е заплатила. Ако искът е бил удовлетворен частично, съдебните разноски се разпределят пропорционално. Ако ищецът прекрати делото или по него не бъде постановено решение, ищецът трябва да възстанови на ответника съдебните разноски (освен в определенияте от закона случаи, когато искът е свързан с издаване на удостоверение, предвидено в Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета). В такъв случай ответникът не възстановява съдебните разноски, платени от ищеца, но, ако ищецът прекрати делото, защото ответникът доброволно е удовлетворил иска след подаването на исковата молба, по искане на ищеца, съдът може да постанови ответникът да заплати съдебните разноски на ищеца.

Аналогично разноските за воденето на делото (адвокатски хонорари, разноски, свързани с явяването в съда, и разходи по събирането на доказателства) биват постановени за плащане от ответника в полза на ищеца, ако искът на ищеца бъде удовлетворен изцяло или частично или ако ищецът прекрати делото, защото ответникът доброволно е удовлетворил иска след подаването на молбата. Ако дадено дело бъде прекратено, съдът разпорежда на ищеца да възстанови разходите на ответника по воденето на защитата.

Дължимите хонорари на адвокат или юрисконсулт се определят по споразумение между клиента и адвоката или юрисконсулта.

11 Мога ли да поискам правна помощ?

Вж. фактологична справка [„Правна помощ“](#).

12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исковата молба отговаря на изискванията?

Документи, получени по пощата или в работното време за обслужване на клиенти, се вписват от съда в дневника на входящата поща в деня на получаването. Исковата молба се счита за подадена в деня, в който е получена. Сроктът за всяко едно процесуално действие, което следва да бъде извършено в съда, изтича в момента, в който съдът преустанови работа. Ако исковата молба, жалбата или друга пощенска пратка е предадена на куриер преди 24:00 ч. в последния ден от разрешения срок, същата се счита за представена в срок.

Ако исковата молба не е изготвена правилно или някой от нужните документи липсва, съдията взема мотивирано решение, с което определя, че по исковата молба няма да бъде заведено дело. Копие на това решение се изпраща на ищеца, като се определя срок за отстраняване на нередовностите. Този срок не може да бъде по-кратък от 20 дни, считано от деня на обявяване на решението. Ако ищецът отстрани нередовностите в определения срок, исковата молба се счита за подадена в деня, в който е получена за първи път от съда. Ако ищецът не отстрани нередовностите в определения срок, се счита, че исковата молба изобщо не е подавана и се връща на ищеца. Фактът, че дадена искова молба е върната, не пречи на ищеца да я подаде в съда отново.

Специално потвърждение за правилно представяне на исковата молба: ако исковата молба е изготвена правилно и всички нужни документи са приложени към нея, съдията взема решение в срок до седем дни от получаването на молбата от съда, с което приема исковата молба и образува производството.

Когато бъде образувано производство, исковата молба и копия на книгата, които са приложени към нея, се изпращат на ответника, като се определя срок за представяне на писмено становище. При получаване на отговора съдията изпраща на ищеца и заинтересованите трети страни препис от становището. Съдията може да поиска от ищеца да представи мнението си по отговора. След получаване на отговора или изтичането на срока за получаване на отговор, съдията определя дата за съдебно заседание. Секретарят на съда изпраща призовки на страните. Ако делото следва да бъде решено в закрито заседание при взаимна размяна на книга, не се определя дата за изслушване и не се изпращат призовки до страните.

13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

Страните по делото получават призовка, в която са посочени часът и мястото на съдебното заседание или други процесуални действия.

Призовката се изпраща до регистрираното местожителство на лицето, но лицето може да посочи така също друг адрес за кореспонденция със съда.

Ако ответникът няма регистрирано местожителство в Латвия и ищецът — по обективни причини — не е успял да установи местожителството на ответника извън Латвия, по мотивирана молба на ищеца съдът може да използва процедурите за откриване на адреса на ответника, предвидени в международните споразумения, които са обвързващи за Латвия, или в законодателството на Европейския съюз.

Ако адресът на ответника не може да бъде открит чрез процедурите, предвидени в международните споразумения, които са обвързващи за Латвия, или в законодателството на ЕС, или ако се окаже невъзможно документите да бъдат изпратени на адреса на ответника, който е предоставен от ищеца, или ако се окаже невъзможно документите да бъдат изпратени на ответника чрез процедурите, предвидени в законодателството на Европейския съюз, или чрез процедурите според международните споразумения, които са обвързващи за Латвия, или чрез процедурите, предвидени в Гражданския процесуален закон за международно сътрудничество по граждански производства, тогава ответникът, който няма декларирано местожителство в Латвия, се призовава в съда чрез известие, публикувано в [Официален вестник](#) — *Latvijas Vēstnesis*.

В [портала на латвийските съдилища](#) в рубриката *E-Pakalpojumi* („електронни услуги“) и *Tiesvedības gaita* („движение на съдебно производство“) може да бъде получена информация относно хода на съдебните производства, като се въведе номерът на делото или призовката.

Последна актуализация: 05/04/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.